

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1995-1996

---

18 JANUARI 1996

Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van artikel 24bis, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

---

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
INSTITUTIONELE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **DESMEDT**

De Commissie voor de Institutionele Aangelegenheden heeft dit voorstel van bijzondere wet besproken op haar vergadering van 18 januari 1996.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HOOFDINDIENER VAN HET VOORSTEL

Dit voorstel van bijzondere wet heeft tot doel een geval te regelen waaraan in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993, niet uitdrukkelijk aandacht is besteed.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heren Swaelen, voorzitter; Caluwé, Coveliers, De Decker, Erdman, Happart, Hotyat, Lallemand, Nothomb, Vandenberghe, Van Hauthem en Desmedt, rapporteur.
2. Plaatsvervangers: de heren Chantraine, Hostekint, Olivier en mevr. Willame-Boonen.
3. Andere senatoren: de heren Foret en Loones.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-181 - 1995/1996:

- Nr. 1: Voorstel van bijzondere wet.
Nr. 2: Amendement.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1995-1996

---

18 JANVIER 1996

Proposition de loi spéciale modifiant l'article 24bis, § 5, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles

---

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES INSTITUTIONNELLES
PAR M. **DESMEDT**

La Commission des Affaires institutionnelles a examiné la présente proposition de loi spéciale au cours de sa réunion du 18 janvier 1996.

I. EXPOSÉINTRODUCTIFDEL'AUTEURPRINCIPAL DE LA PROPOSITION

La présente proposition de loi spéciale vise à régler une situation que la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993, n'a pas formellement visée.

Ont participé aux travaux de la commission:

1. Membres effectifs: MM. Swaelen, président; Caluwé, Coveliers, De Decker, Erdman, Happart, Hotyat, Lallemand, Nothomb, Vandenberghe, Van Hauthem et Desmedt, rapporteur.
2. Membres suppléants: MM. Chantraine, Hostekint, Olivier et Mme Willame-Boonen.
3. Autres sénateurs: MM. Foret et Loones.

Voir:

Documents du Sénat:

1-181 - 1995/1996:

- N° 1: Proposition de loi spéciale.
N° 2: Amendement.

Het gaat om de vervanging in de Franse Gemeenschapsraad van een op regelmatige wijze verkozen lid van de Waalse Gewestraad dat de eed heeft afgelegd in de Raad van de Duitstalige Gemeenschap en dus als lid van deze Raad geen zitting kan nemen in de Franse Gemeenschapsraad wegens de onverenigbaarheid bepaald in artikel 24bis, § 4, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen.

Deze bijzondere toestand is ontstaan met betrekking tot de heer Evers, die verkozen is als lid van de Waalse Gewestraad. In deze hoedanigheid is hij automatisch lid geworden van de Franse Gemeenschapsraad. Hij is echter eveneens verkozen als lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap. Hij heeft de eed afgelegd in de Waalse Gewestraad en in de Raad van de Duitstalige Gemeenschap waar hij effectief zitting heeft genomen.

Hierdoor kwam automatisch een onverenigbaarheid tot stand. Overeenkomstig artikel 24bis kon de heer Evers zijn mandaat in de Franse Gemeenschapsraad niet opnemen.

Men had kunnen veronderstellen dat de heer Evers in de Franse Gemeenschapsraad vervangen zou worden door zijn opvolger die verkozen was bij de verkiezingen van de Waalse Gewestraad, namelijk de heer Damseaux. Volgens sommigen bieden de wetsbepalingen evenwel geen uitweg voor dit probleem.

De Commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven van de Franse Gemeenschapsraad had nochtans de geloofsbrieven van de heer Damseaux als nieuw lid van de Franse Gemeenschapsraad geldig verklaard. Zij is in haar conclusies niet gevolgd door de plenaire vergadering, die de mening was toegedaan dat het beter zou zijn de bijzondere wet *expressis verbis* te wijzigen. Alle aanwezige partijen gingen hier destijds mee akkoord. Over de voorgestelde wetswijziging bestaat dus eensgezindheid onder alle fracties van de Franse Gemeenschapsraad.

De voorgestelde oplossing vloeit voort uit twee zeer belangrijke beginselen:

— enerzijds is de uitoefening van een politiek recht van fundamenteel belang. Het kan niet ingeperkt worden. Het kiezerskorps heeft de wens geuit dat het gemeenschapsmandaat uitgeoefend wordt. Het kan niet blijven openstaan;

— anderzijds ligt een ander fundamenteel principe ten grondslag aan de nieuwe institutionele regeling, namelijk de verhouding 75/19 tussen de Waalse en de Brusselse leden van de Franse Gemeenschapsraad. Aan dit evenwicht mag niet worden getornd.

Ten slotte is er het algemeen rechtsbeginsel dat een lid dat zijn functie niet uitoefent, door zijn opvolger vervangen wordt.

Il s'agit du remplacement, au Conseil de la Communauté française, d'un membre du Conseil régional wallon qui, ayant été régulièrement élu et ayant prêté serment au Conseil de la Communauté germanophone et étant donc membre de ce Conseil, ne peut siéger au Conseil de la Communauté française en vertu de l'incompatibilité édictée par l'article 24bis, § 4, de la loi spéciale de réformes institutionnelles.

Le cas précis qui s'est posé concerne M. Evers, qui a été élu conseiller régional wallon. En cette qualité, il est devenu automatiquement membre du Conseil de la Communauté française. Il a toutefois été élu également conseiller de la Communauté germanophone. Il a prêté serment au Conseil de la Région wallonne et au Conseil de la Communauté germanophone où il siège effectivement.

Ceci établissait automatiquement une incompatibilité. En application de l'article 24bis, M. Evers ne pouvait pas assumer son mandat au sein du Conseil de la Communauté française.

On aurait pu supposer que M. Evers aurait été remplacé au sein du Conseil de la Communauté française par son suppléant élu lors des élections du Conseil régional wallon, c'est-à-dire M. Damseaux. Toutefois, selon certains, les dispositions légales ne rencontrent pas ce problème.

La Commission de vérification des pouvoirs du Conseil de la Communauté française avait pourtant validé les pouvoirs de M. Damseaux en tant que nouveau conseiller de la Communauté française. L'assemblée plénière n'a pas suivi ses conclusions et a considéré qu'il serait préférable qu'une modification de la loi spéciale soit *expressis verbis* établie. Tous les partis présents, à l'époque, se sont accordés à ce sujet. Le texte présenté a donc fait l'objet du consentement unanime de tous les groupes politiques du Conseil de la Communauté française.

La solution proposée découle de deux principes essentiels:

— d'une part, l'exercice d'un droit politique est fondamental. Il ne peut subir de restriction. Le corps électoral a souhaité que le mandat communautaire soit exercé. Il ne peut être vacant;

— d'autre part, un autre principe fondamental est à la base du système institutionnel nouveau. C'est le rapport 75/19 entre les conseillers wallons et les conseillers bruxellois. L'équilibre 75/19 ne peut pas souffrir d'exception.

Enfin, il est un principe général du droit suivant lequel un effectif n'exerçant pas ses fonctions est remplacé par son suppléant.

Indien de tekst door beide Kamers aangenomen wordt, zal de heer Damseaux normaal lid worden van de Franse Gemeenschapsraad.

II. BESPREKING EN STEMMINGEN

Een lid verklaart dat de Vlaamse partijen dit voorstel niet hebben ondertekend omdat het slechts betrekking heeft op de Franstaligen. Niettemin steunen de Vlaamse partijen het voorstel aangezien het past in een perfecte logica.

Een lid verklaart dat dit voorstel beter besproken wordt samen met de teksten die moeten waarborgen dat er minstens een senator per provincie is.

Verschillende leden vragen om welke tekst het gaat. Het lid verklaart dat deze tekst binnenkort ingediend zal worden.

Een lid is van mening dat de Commissie geen onderzoek kan wijden aan ideeën of intenties maar alleen aan concrete teksten. Hij begrijpt hoe dan ook niet welke band er bestaat met dit voorstel.

De heer Caluwé steunt het voorstel van bijzondere wet. Hij dient evenwel een amendement in dat ertoe strekt de in artikel 2 voorgestelde tekst te verbeteren. In plaats van een nieuw lid in te voegen, hoeft men in het tweede lid van artikel 24bis, § 5, slechts te verwijzen naar § 4 van artikel 24bis.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen door de 14 aanwezige leden.

Het amendement van de heer Caluwé op artikel 2 wordt eenparig aangenomen door de 14 aanwezige leden.

Het aldus geamendeerde voorstel van bijzondere wet wordt in zijn geheel aangenomen bij dezelfde eenparigheid.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De Rapporteur,

Claude DESMEDT.

De Voorzitter,

Frank SWAELEN.

Si le texte est adopté par les Chambres, M. Damseaux deviendra normalement membre du Conseil de la Communauté française.

II. DISCUSSION ET VOTES

Un membre déclare que les partis flamands n'ont pas signé la présente proposition comme celle-ci ne concerne que les francophones. Il n'empêche que les partis flamands soutiennent la proposition puisqu'elle est parfaitement logique.

Un membre préfère que l'on discute cette proposition de concert avec les textes garantissant qu'il y ait au moins un sénateur par province.

Plusieurs membres demandent de quel texte il s'agit. Le membre précise que le texte sera déposé prochainement.

Un membre considère que la commission ne peut pas analyser des idées ou des intentions mais uniquement des textes concrets. De toute façon, il ne conçoit pas où se trouve le lien avec la présente proposition.

M. Caluwé soutient la proposition de loi spéciale. Il propose cependant un amendement tendant à améliorer le texte proposé par l'article 2. Au lieu d'insérer un alinéa nouveau, il suffit de faire référence au § 4 de l'article 24bis dans le deuxième alinéa de l'article 24bis, § 5.

L'article premier est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

L'amendement de M. Caluwé à l'article 2 est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

L'ensemble de la proposition de loi spéciale amendée est adopté à la même unanimité.

La commission fait confiance au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur,

Claude DESMEDT.

Le Président,

Frank SWAELEN.